

**ปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว
โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**

**FACTORS AFFECTING TOURISTS' DECISION TO
VISIT THE ROYAL-INITIATED MAE NGON RIVER
BASIN DEVELOPMENT PROJECT IN FANG
DISTRICT, CHIANG MAI**

ศิวรัตน์ กุศล*

Siwarat Kuson*

ธรรณชนก เพชรานนท์**

Thanchanok Bejrananda**

* อาจารย์ประจำ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

* Lecturer, Faculty of Economics, Maejo University.

* Email: ksiwarat@gmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และปริญญาเอก คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

** Assistant Professor Dr., Faculty of Economics, Maejo University.

** Email: thanchacha@gmail.com

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในบริเวณโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประจำปีงบประมาณ 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนฯ บริเวณพื้นที่ชุมชนบ้านยางและพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ 1 ทั้งกลุ่มที่เดินทางไป-กลับ และกลุ่มที่พักค้างแรมจำนวน 191 ตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนฯ นั้น พบว่า การที่แหล่งท่องเที่ยวมีความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ใกล้เคียง มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวมากยิ่งขึ้น ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์กับตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยผลักดันในการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยใช้สถิติการทดสอบไคสแควร์นั้น พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และระยะเวลาในการท่องเที่ยว และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์และตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้วยการด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การมีประสบการณ์เคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วและความต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งที่ต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด

Abstract

This study had an objective to study factors affecting tourists' decision to visit the royal initiated Mae Ngon river basin development project in Fang district, Chiang Mai. The samples were 191 tourists and excursionists, visiting agricultural tourist attractions, Ban Yang Community and The First Royal Factory at Fang museum, at Mae Ngon river basin. The samples were chosen by convenience sampling.

The results showed that connections with tourist attractions in the same area strongly affected the tourists' decision, as the connections drew more tourists. Further, through the Chi-square test of relationships between demographic profile and tourism behaviors, such as the amount of money and time they spent during their trips. A one-way ANOVA was conducted to compare the effect of demographic profile and tourism behaviors variables of the tourists' opinions. The findings showed that, on average, tourists with different gender, age group, and educational background showed no difference in their opinions. Also for those who had visited the site and had different desires for revisiting, showed no difference in their opinions.

Keywords: The Royal-initiated Mae Ngon River Basin Development Project, Tourist's Decision, Push and Pull Factors

บทนำ

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการสนองพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์ของโครงการ ในการฟื้นฟูและรักษาระบบนิเวศป่าไม้ ป้องกันการพังทลายของดินในบริเวณลุ่มน้ำแม่่งอน และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมในรูปขององค์กร ชุมชน และเครือข่ายโดย กระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ลุ่มน้ำแม่่งอน เป็นพื้นที่ราบเชิงเขาอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ ที่เต็มไปด้วยความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ปัจจุบันพื้นที่นี้ถือว่าเป็นชุมชนหนึ่งที่มีความโดดเด่นในเรื่องวัฒนธรรมที่ยังคงเอกลักษณ์ความเป็นชาวจีนยูนนานได้อย่างเหนียวแน่น ไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของทั้ง 3 ศาสนา คือ ศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม ที่อยู่ร่วมกัน อย่างสมานฉันท์รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอื่นๆ อาทิเช่น บ้านยาง โรงงานหลวงสำเร็จรูปที่ 1 ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ชุมชนในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต (Living Site Museum) น้ำตกบ้านยาง โรงหม้อ หรือแปลงสมุนไพรซึ่งเป็นสถานีนามัยพระราชทานแห่งแรกของตำบลแม่่งอน โรงไฟฟ้าพลังน้ำ ซึ่งเป็นโรงไฟฟ้าพลังน้ำแห่งแรกในภาคเหนือ แปลงสาริถเกษตรซึ่งเป็นสถานีรวบรวมพันธุ์พืชบางชนิด ศาลเจ้าแม่กวนอิม และบ้านดินของชาวจีนยูนนาน มัสยิดอัลเอียะห์ซาน เป็นต้น นอกจากนี้พื้นที่ลุ่มน้ำแม่่งอนยังเป็นจุดเชื่อมโยงไปสู่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอฝาง และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่น่าสนใจในตำบลและอำเภอใกล้เคียงอีกมากมาย อาทิ น้ำตกโป่งน้ำดัง ต.แม่สุ่น โป่งน้ำร้อนนครฝาง ต.โป่งน้ำร้อน วัดเจติยงาม ต.เวียงฝาง อุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก อ.แม่สาย เป็นต้น (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 (เชียงใหม่), 2557)

จากเหตุการณ์อุทกภัยครั้งใหญ่ในวันที่ 7-9 ตุลาคม พ.ศ. 2549 กระแสน้ำได้สร้างความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินและบ้านเรือน ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคของราษฎรในพื้นที่ตำบลแม่่งอนและโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ 1 ฝางเป็นอย่างมาก ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่่งอนขึ้น เพื่อช่วยเหลือดูแลราษฎรและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบริเวณลุ่มน้ำแม่่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่่งอนสามารถพึ่งพาตนเองได้ กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้มีการสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้น ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันทางด้านภูมิประเทศและลักษณะทรัพยากร หากมีการพัฒนาในทิศทางที่ไม่เหมาะสมกับทรัพยากรท้องถิ่นแล้ว อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่น่าดึงดูดใจได้ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำ, 2557)

ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ในการที่จะสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นในชุมชนระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถตอบสนองกับความต้องการกับนักท่องเที่ยวได้และมีความเหมาะสมกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ลักษณะวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

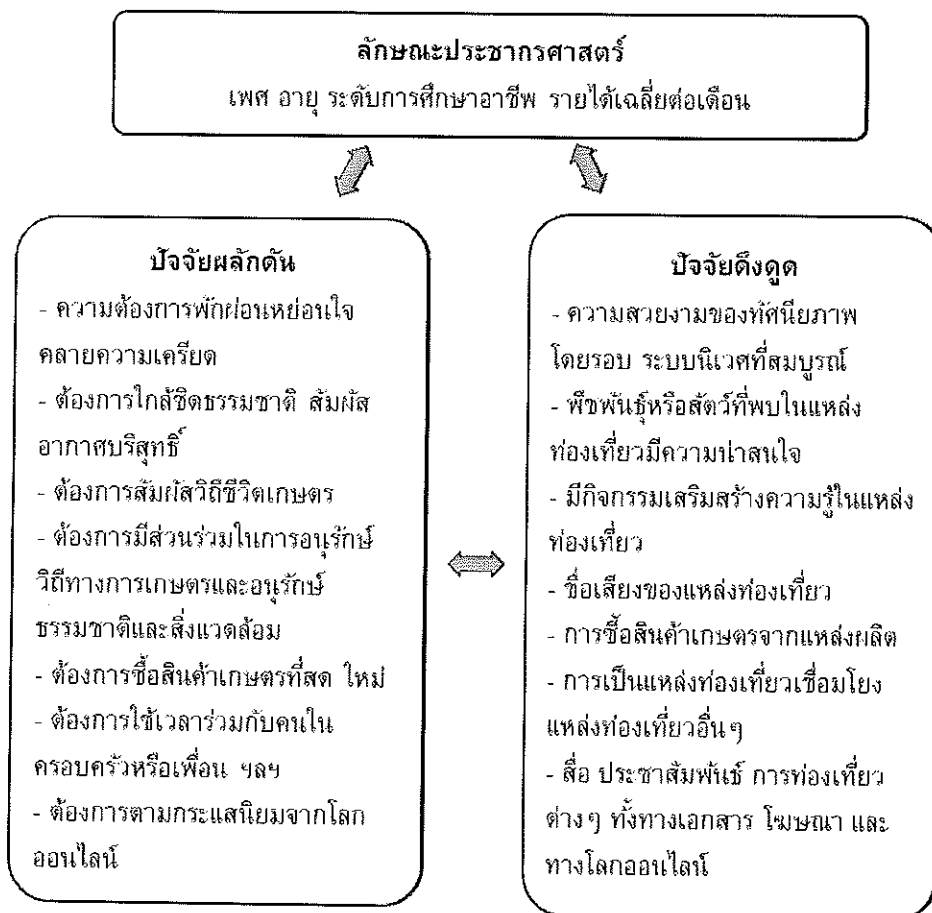
1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์และลักษณะพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว รวมทั้งความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยผลักดันในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

3. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะประชากรศาสตร์กับลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการจูงใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎีปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด (Push and Pull Factors) ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการท่องเที่ยวและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เพื่อประกอบการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีแรงจูงใจในการท่องเที่ยว (Tourism Motivation) เป็นทฤษฎีอธิบายถึงอิทธิพลของปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่มีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่หนึ่งๆ แบ่งได้เป็น 2 ปัจจัยพื้นฐาน คือ ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) และปัจจัยดึงดูดหรือปัจจัยจูงใจ (Pull Factors) (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2550 อ้างใน แสงเดือน รัตติร, 2555, น. 88)

ภาพที่ 1 กรอบความคิดปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปัจจัยผลักดัน คือปัจจัยจูงใจทางด้านจิตวิทยาสังคมหรือความต้องการภายในตัวบุคคลที่ทำให้บุคคลอยากเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว โดยทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจในการเดินทางของ Pearce และ Caltabianoc (1983, อ้างในนิรันดร์ ทพิไชย, 2550) ได้จัดลำดับขั้นแรงจูงใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวไว้ 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นผ่อนคลายอารมณ์ เป็นความต้องการทางด้านกายภาพที่กำหนดจากตัวนักท่องเที่ยวเอง เช่น ความต้องการพักผ่อนทางร่างกาย การผ่อนคลายอารมณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นถูกกระตุ้น เมื่อบุคคลกังวลเรื่องสุขภาพหรือความไม่ปลอดภัย จึงต้องการท่องเที่ยวเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน การกระตุ้นนี้อยู่ในขั้นความต้องการความปลอดภัย ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เป็นการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว กลุ่มเพื่อน หรือสังคมที่อาศัยอยู่ จะเป็นขั้นความต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม ขั้นที่ 4 ขั้นความภาคภูมิใจและการพัฒนาตนเอง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในการเดินทางมากขึ้นก็จะมีภูมิปัญญาที่ได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นและต้องการพัฒนาตนเองต่อไป ขั้นที่ 5 ขั้นบรรลุความปรารถนา เป็นขั้นที่บุคคลรู้สึกว่าได้บรรลุความใฝ่ฝันที่ตั้งไว้ ถือเป็นลำดับขั้นสูงสุดที่บุคคลต้องการ นอกจากนี้ การตัดสินใจที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งใด บุคคลจะได้รับอิทธิพลของปัจจัยดึงดูด (Pull factors) ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งนั้น ซึ่งปัจจัยดึงดูดนี้เป็นปัจจัยจูงใจที่แหล่งท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ได้เป็นการเฉพาะ เช่น ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว ชื่อเสียง ความสวยงาม ความหลากหลายของกิจกรรม ภาพลักษณ์ และอื่น ๆ เป็นต้น

ในการพัฒนาและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อรอนงค์ ฤชาฤทธิ์ (2545) พบว่า ปัจจัยด้านระบบการจัดการการท่องเที่ยวที่สำคัญที่เป็นองค์ประกอบในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ 1) ด้านระบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) พื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ความพร้อมของชุมชน 4) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 5) ลักษณะทางกายภาพ นอกจากนี้ นันทพร ศรีวิไล, ปิยกนิษฐ์ โชติวนิช และจาดรงค์ ศรีวงษ์วรรณ (2556) จุฬารัตน์ ฮาร์ล และศศิธร จัวนพันธ์ (2557) ยังพบว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการรับข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยวที่ครบถ้วน อีกทั้งแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเกษตรอย่างยั่งยืนนั้น ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานทรัพยากรและอาชีพการเกษตรของชุมชน การสร้างกลไกการบริหารจัดการของชุมชน การสร้างเครือข่ายตลาดนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่นๆ และการได้รับการสนับสนุนจากนโยบาย/โครงการด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาการเกษตร (เทพกร ณ สงขลา และละเบัญชา สมบูรณ์สุข, 2554) เช่นเดียวกับ รุณผกาจ คงอินทร์ (2545) และศิริโรจน์ หอมมาน (2547) ที่เห็นว่า บทบาทผู้นำของชุมชนในการให้คำปรึกษาด้านการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และคนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลอดจนประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่นและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ดอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 6 ข้อดังนี้

1. เพศของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยว
2. อายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ สื่อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ระยะเวลาท่องเที่ยว
4. ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ สื่อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว การจัดเส้นทางท่องเที่ยว

5. ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อบัณฑิตศึกษาด้านต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน

6. ลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ได้แก่ รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยว วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว ระยะเวลาท่องเที่ยว สื่อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การจัดเส้นทางท่องเที่ยว ความต้องการกลับมาท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อบัณฑิตศึกษาด้านต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาคือ พื้นที่ชุมชนบ้านยางและพิพิธภัณฑสถานโรงงานหลวงที่ 1 บริเวณโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน กลุ่มนักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือนที่ใช้เวลาอยู่พื้นที่อย่างน้อย 24 ชั่วโมง) และนักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือนที่ใช้เวลาอยู่พื้นที่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง) จำนวน 191 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Random sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาประกอบด้วย 1) ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 2) ลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ได้แก่ รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยว วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว ระยะเวลาท่องเที่ยว สื่อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว การจัดเส้นทางท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และความต้องการกลับมาท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว 3) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อบัณฑิตศึกษาในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในด้าน (1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น ความสวยงาม ภูมิอากาศ กิจกรรมการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่/พนักงาน (2) การให้บริการสนับสนุนการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว เช่น เว็บไซต์การท่องเที่ยว ศูนย์ช่วยเหลือและบริการนักท่องเที่ยว (3) การคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค เทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร (4) ที่พักและการให้บริการด้านอาหาร เช่น ราคาค่าสถานที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ความสะอาดสุขอนามัย (5) ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ข้อมูลการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น และ (6) ความมั่นคงทางการเมืองและปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น เศรษฐกิจท้องถิ่น ความปลอดภัยในการเดินทาง การเมืองท้องถิ่น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ความคิดเห็นที่มีต่อบัณฑิตศึกษาปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ การกระจาย ค่าร้อยละ และการหาค่าเฉลี่ย 2) หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยผลักดันในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้สถิติการทดสอบไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 3) วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อบัณฑิตศึกษาในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่า "ที" สำหรับวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรเป็นรายคู่และค่า "เอฟ" สำหรับวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรเป็นรายกลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบริเวณโครงการพัฒนานาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนฯ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทย ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจบ (62.63%) และเป็นนักท่องเที่ยว (36.64%) เป็นเพศหญิง (61.25%) มีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี (37.70%) สถานภาพโสด (51.83%) ระดับการศึกษาสูงสุดคือปริญญาตรี (52.36%) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท (26.70%) และมีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง (37.69%)

2. ลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยหลักต้นในการเดินทาง มาท่องเที่ยวบริเวณโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนฯ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเดินทางไปท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด (38.74%) นิยมเดินทางโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว (54.97%) และเดินทางท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับหรือเพียงแวะเยี่ยมเยือนในพื้นที่โครงการฯ ซึ่งเป็นทางผ่านไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เท่านั้น (62.30%) ทราบข่าวสารการท่องเที่ยวของโครงการฯ จากกลุ่มเพื่อน/ญาติ (46.60%) มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยวต่ำกว่า 1,000 บาท (37.17%) ชอบเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิตท้องถิ่นมากที่สุด (50.79%) ไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในโครงการฯ มาก่อน (52.87%) แต่มีความตั้งใจที่จะกลับมาท่องเที่ยวโครงการฯ อีกครั้ง (90.58%) สอดคล้องกับอาร์ม นาครทรรพและสรชัย จันทร์จรัส (2556) และ นันทพร ศรีวิไล และคณะ (2556) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวจะมีการตัดสินใจท่องเที่ยวด้วยตนเองร่วมเพื่อนหรือญาติโดยใช้ยานพาหนะรถยนต์ส่วนตัว และนิยมมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น

3. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนฯ พบว่า การที่โครงการฯ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง หรืออยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกัน อาทิเช่น ดอยอ่างขาง สถานีเกษตรหลวง อ่างขาง ปางน้ำร้อนฝาง สวนลัคนารัตน ฯลฯ เป็นปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจมาท่องเที่ยวมากที่สุด โดยรองลงมาคือ ความสวยงามของทัศนียภาพโดยรอบ ระบบนิเวศที่สมบูรณ์ ชื่อเสียงของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนฯ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และการมีสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวต่าง ๆ ทางโลกออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย 4.82, 4.64, 4.36 และ 4.33 ตามลำดับสอดคล้องกับจุฑาภรณ์ ฮาร์ล และศศิธร จัวนพันธ์ (2557) ที่พบว่า การตัดสินใจเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด โดยเฉพาะความอุดมสมบูรณ์ ความสวยงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

4. การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์กับตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยหลักต้นในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงการพัฒนานาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอนฯ โดยใช้สถิติการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะการท่องเที่ยวและวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว พบว่า เพศของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวทั้งในด้านวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว (Sig. = 3.070, $P > 0.05$) และลักษณะของผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว (Sig. = 5.371, $P > 0.05$)

4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ลี้อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว พบว่า อายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านลือ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว (Sig. = 46.734, $P < 0.05$)

4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และระยะเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว (Sig. = 40.322, $P < 0.05$) และระยะเวลาในการท่องเที่ยว (Sig. = 38.928, $P < 0.05$)

4.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ลี้อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว และการจัดเส้นทางท่องเที่ยว พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านลี้อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว (Sig. = 37.987, $P < 0.05$)

5. การวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงการพัฒนานาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนฯ ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์และตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้วยสถิติการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

5.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงการพัฒนานาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนฯ ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ดังตารางที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวเพศชายกับนักท่องเที่ยวเพศหญิงมีค่าคะแนนความคิดเห็น $t = -1.306$ ($p = 0.198$) นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน มีค่าคะแนนความคิดเห็น $F = 0.973$ ($p = 0.423$) นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีค่าคะแนนความคิดเห็น $t = 2.065$ ($p = 0.40$) และนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีค่าคะแนนความคิดเห็น $F = 0.606$ ($p = 0.659$)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์จะเป็นตัวกำหนดว่า ความต้องการของบุคคลจะได้รับการตอบสนองหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด ดังนั้นลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นแรงจูงใจภายในที่เป็นส่วนหนึ่งของการเกิดความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น จากผลวิจัยจะเห็นว่านักท่องเที่ยวทั้งเพศหญิงและเพศชายทุกกลุ่มอายุ ทุกกลุ่มระดับการศึกษาต่างให้ความสำคัญกับสิ่งที่ดึงดูดใจดึงดูดในการท่องเที่ยวเหมือนกัน เพราะส่งผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวที่เหมือนกัน เนื่องจากลักษณะประชากรศาสตร์ต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นแรงจูงใจภายในที่เป็น ส่วนหนึ่งของการเกิดความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น สอดคล้องกับนันตพร ศรีวิไล และคณะ (2556) ที่พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับฐาภรณ์ แซ่ตั้ง (2559) ที่พบว่า เพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการท่องเที่ยว ณ อุทยานวิทยาศาสตร์ พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจ เลือกมาท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนฯ ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์		N	X	SD	ค่า T / ค่า F	P
เพศ	ชาย	75	3.10	.58	-1.293	.198
	หญิง	116	3.22	.65		
	รวม	191	3.16	.61		
อายุ	18 – 14 ปี	55	3.27	.65	.973	.423
	25–34 ปี	75	3.08	.55		
	35–44 ปี	36	3.07	.74		
	45–54 ปี	22	3.20	.63		
	55 ปีขึ้นไป	3	3.34	.64		
รวม		191	3.15	.63		

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจ เลือกลงมาท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ (ต่อ)

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์		N	\bar{X}	SD	ค่า T / ค่า F	P
สถานภาพ	โสด	99	3.26	.62	2.065	.040*
	สมรส	88	3.07	.62		
	รวม	187	3.16	.62		
การศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	6	2.92	.73	.606	.659
	มัธยมศึกษา/ปวช.	48	3.18	.66		
	อนุปริญญาตรี/ปวส.	18	3.03	.65		
	ปริญญาตรี	98	3.21	.64		
	สูงกว่าปริญญาตรี	21	3.10	.44		
	รวม	191	3.17	.63		
รายได้ต่อเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	34	3.44	.65	3.083	.011*
	5,001 – 10,000 บาท	17	3.12	.76		
	10,001 – 15,000 บาท	18	3.26	.68		
	15,001 – 20,000 บาท	52	3.19	.63		
	20,001 – 25,000 บาท	49	3.05	.54		
	มากกว่า 25,000 บาท	21	2.79	.40		
	รวม	191	3.16	.63		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขณะที่ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีค่าคะแนนความคิดเห็น $F = 3.083$ ($p = 0.011^*$) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สอดคล้องกับ น้าฝน จันทรนวล (2556) ที่พบว่า รายได้ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันนั้น มีส่วนทำให้การตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวแตกต่างกัน ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงจะสามารถตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวได้ง่ายกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย

5.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงการพัฒนามาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน ระหว่างตัวแปรด้านพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว ตารางที่ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ประสบการณ์การเดินทางมาท่องเที่ยวและความต้องการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงการพัฒนามาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน ที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น $t = 0.637$ ($p = 0.525$) และความต้องการกลับมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงการอีกครั้งที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น $t = 1.545$ ($p = 0.160$)

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนระหว่างตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวระหว่างตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว		N	X	SD	ค่า T / ค่า F	P
รูปแบบการเดินทาง	คนเดียว	13	3.42	.82	5.501	.000*
	ครอบครัว	65	3.26	.74		
	กลุ่มเพื่อน	76	3.16	.53		
	บริษัททัวร์	33	2.78	.29		
	อื่นๆ	4	3.84	.40		
	รวม	191	3.16	.63		
ยานพาหนะในการเดินทาง	รถยนต์ส่วนตัว	104	3.28	.68	8.185	.000*
	รถเช่า/รถตู้	41	3.09	.50		
	รถโดยสารประจำทาง	10	3.64	.57		
	รถยนต์บริษัทนำเที่ยว	36	2.79	.39		
	รวม	191	3.17	.63		
วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว	ท่องเที่ยว/พักผ่อน	109	3.21	.55	11.330	.000*
	เยี่ยมญาติ/เพื่อน	14	3.24	.86		
	ติดต่อธุรกิจ/ทำงาน	4	3.41	.67		
	ประชุม/สัมมนา	4	4.12	.42		
	การศึกษา/กีฬา	9	3.55	.59		
	เป็นทางผ่านการเดินทาง	45	2.71	.34		
	อื่นๆ	6	4.18	.68		
	รวม	191	3.17	.63		
เคยเดินทางมาท่องเที่ยว	เคย	90	3.20	.62	.637	.525
	ไม่เคย	101	3.14	.63		
	รวม	191	3.17	.62		
ระยะเวลาในการท่องเที่ยว	ไปเช้า-เย็นกลับ	119	3.23	.63	2.444	.048*
	1 วัน	36	2.95	.57		
	2-3 วัน	29	3.19	.64		
	4-5 วัน	5	2.76	.38		
	ไม่แน่ใจ	2	3.82	.96		
	รวม	191	3.17	.63		

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำแฉ่งอนระหว่างตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว (ต่อ)

ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวระหว่างตัวแปรด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว		N	X	SD	ค่า T / ค่า F	P
สื่อ/แหล่งข้อมูลในการท่องเที่ยว	โทรทัศน์/วิทยุ	10	3.73	.65	6.793	.000*
	หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	13	3.28	.80		
	อินเทอร์เน็ต	32	3.51	.62		
	แผ่นพับ	5	3.08	.50		
	เพื่อน/ญาติ	89	3.09	.54		
	ไม่เคยทราบ	36	2.80	.41		
	อื่น ๆ	6	3.70	1.02		
	รวม	191	3.16	.63		
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 1,000 บาท	73	3.26	.61	2.874	.016*
	1,001 – 1,500 บาท	48	2.99	.52		
	1,501 – 2,000 บาท	12	3.41	.64		
	2,001 – 2,500 บาท	17	3.02	.75		
	2,501 – 3,000 บาท	25	2.95	.62		
	มากกว่า 3,001 บาทขึ้นไป	16	3.47	.71		
	รวม	191	3.15	.63		
การจัดเส้นทางท่องเที่ยว	แหล่งประวัติศาสตร์	14	3.68	.68	7.732	.000*
	แหล่งธรรมชาติ	62	3.31	.66		
	แหล่งวัฒนธรรม ประเพณี	17	3.45	.61		
	แหล่งด้านวิถีชีวิตท้องถิ่น	97	2.95	.52		
	อื่นๆ	1	3.38	0		
	รวม	191	3.17	.63		
การกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง	กลับมา	182	3.19	.64	1.545	.160
	ไม่กลับมา	9	2.93	.46		
	รวม	191	3.06	.55		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขณะที่ นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ลักษณะการเดินทาง ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว สื่อ/แหล่งข้อมูลในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและการจัดเส้นทางท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวมายังสถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น $F = 5.501$ ($p = 0.000^*$) ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น $F = 8.185$ ($p = 0.000^*$) วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น $F = 11.330$ ($p = 0.000^*$) สื่อ/แหล่งข้อมูลในการค้นหาหรือประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น $F = 6.793$ ($p = 0.000^*$) การจัดลักษณะเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น $F = 7.732$ ($p = 0.000^*$) ระยะเวลาในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น $F = 2.444$ ($p = 0.048^*$) และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น $F = 2.874$ ($p = 0.016^*$)

จากลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน นอกจากจะส่งผลต่อแรงจูงใจภายในที่ก่อให้เกิดความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแล้ว ยังได้ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไปอีกด้วย สอดคล้องกับ จุฑาภรณ์ ฮาร์ล และศศิธร จัวนพันธ์ (2557) ที่พบว่า ลักษณะพฤติกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างกันได้แก่ ช่วงเวลาที่ใช้เดินทางท่องเที่ยว เหตุผลหลักในการตัดสินใจด้านการท่องเที่ยว และ แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวในต่างประเทศ จะมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยและของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศแตกต่างกัน เช่นเดียวกับ สกูล จริยาแจ่มสิทธิ์และประสพชัย พสุนนท์ (2559) ที่พบว่า ปัจจัยทางด้านข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังสามารถนำไปวิจัยนี้มาทำนายนการตัดสินใจการเลือกท่องเที่ยวในประเทศไทยได้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอนฯ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบริเวณโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอนฯ ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจร เพศหญิง อายุระหว่าง 25 - 34 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง
2. จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนโดยใช้รถยนต์ส่วนตัวเดินทางแบบเข้าไปเย็นกลับและแวะเยี่ยมเยือนเพราะเป็นทางผ่านในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น มีการใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่ำกว่า 1,000 บาท ทราบข่าวสารการท่องเที่ยวจากการบอกเล่า/ชักชวนของกลุ่มเพื่อน/ญาติ นิยมเดินทางไปเที่ยวชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น และส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในโครงการฯ มาก่อน แต่มีความตั้งใจที่จะกลับมาท่องเที่ยวในโครงการฯ อีกครั้ง
3. จากการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอนฯ พบว่า การที่แหล่งท่องเที่ยวมีความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียงหรืออยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกันนั้น มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก อีกทั้งความสวยงาม ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างแพร่หลายทางโลกออนไลน์ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

4. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์กับตัวแปรด้านพฤติกรรม การท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยหลักต้นในการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) มี ผลการวิจัยตามข้อสมมติฐานดังนี้

4.1 สมมติฐานข้อที่ 1 เพศของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ รูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยว และวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว พบว่า ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1 เพศของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวทั้งในด้านวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว และรูปแบบการเดินทางมาท่องเที่ยว

4.2 สมมติฐานข้อที่ 2 อายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ สื่อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว พบว่า ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 2 เนื่องจากมีเพียงพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านสื่อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับอายุ ของนักท่องเที่ยว

4.3 สมมติฐานข้อที่ 3 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ สื่อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว และการจัดเส้นทางท่องเที่ยว พบว่า ผลการวิจัยปฏิเสธ สมมติฐานข้อที่ 3 เนื่องจากมีเพียงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านสื่อ/แหล่งข้อมูล การท่องเที่ยวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา

4.4 สมมติฐานข้อที่ 4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และระยะเวลาท่องเที่ยว พบว่า ผลการวิจัยยอมรับ สมมติฐานข้อที่ 4 รายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งด้านค่าใช้จ่ายใน การท่องเที่ยว และระยะเวลาใน การท่องเที่ยว

5. การวิจัยนี้ ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัย ดึงดูดใน การตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยว ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์และตัวแปรด้านพฤติกรรม การท่องเที่ยว ด้วยสถิติการทดสอบค่าที่ ค่าเอฟและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) มีผลวิจัยตาม ข้อสมมติฐานดังนี้

5.1 สมมติฐานข้อที่ 5 ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมา ท่องเที่ยวแตกต่างกัน พบว่า ผลการวิจัยปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 5 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ และระดับ การศึกษาที่แตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ขณะที่นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นแตกต่างกัน

5.2 สมมติฐานข้อที่ 6 ลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ได้แก่ รูปแบบ การเดินทางมาท่องเที่ยว วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว ระยะเวลาท่องเที่ยว สื่อ/แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การจัดเส้นทางท่องเที่ยว ความต้องการกลับมาท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน จะมี ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยดึงดูดใน การตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน พบว่า ผลการวิจัยปฏิเสธ สมมติฐานข้อที่ 6 นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การมีประสบการณ์เคยเดินทางมา ท่องเที่ยวแล้วและความต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งที่ต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ขณะที่ นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ลักษณะการเดินทาง ยานพาหนะที่ ใช้ในการเดินทาง วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว สื่อ/แหล่งข้อมูลในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและการจัดเส้นทางมาท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น แตกต่างกัน

สำหรับข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ได้แก่

1. ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และระดับรายได้เป็นปัจจัยหลักดันที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนากลยุทธ์การตลาดนำเสนอการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเพื่อน เช่น การจัดการแสดงที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น งานเทศกาลอาหารจีนยูนนาน งานเทศกาลผลไม้ที่เพาะปลูกในพื้นที่ การศึกษาเส้นทางธรรมชาติการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม(จีนยูนนาน) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆได้

2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวคือ เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อน นิยมเดินทางกับกลุ่มเพื่อนแบบไป - กลับ ด้วยรถยนต์ส่วนตัว และกิจกรรมที่ต้องการทำคือการเยี่ยมชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเตรียมความพร้อมในสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมได้โดยไม่กระทบกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เช่น จุดจอดรถ ที่พักโฮมสเตย์ การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติเชิงอนุรักษ์/เชิงเกษตร/เชิงวัฒนธรรมในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพักค้างแรมในพื้นที่ ตลอดจนการจัดบริการนำเที่ยวภายในชุมชนซึ่งจะช่วยกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชนอีกทางหนึ่ง

3. การสื่อสารข้อมูลการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว ดังนั้น การพัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาการโฆษณา เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสื่อออนไลน์อินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยสื่อสารข้อมูลต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวรับรู้และเป็นสร้างภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวได้

บรรณานุกรม

- จุฑาภรณ์ ฮาร์ล และศศิธร จัวนพันธ์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาดและการบริหารธุรกิจ*, 4(3), 415-426.
- ชฎาภรณ์ แซ่ตั้ง. (2559). ปัจจัยต่อการตัดสินใจใช้บริการท่องเที่ยว ณ อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 9(1), 45-52.
- ฐณณการจ คงอินทร์. (2545). *การศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาบ้านนาติน ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทพกร ณ สงขลาและบัญชา สมบูรณ์สุข. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับการจัดการทรัพยากรเกษตรของท้องถิ่น กรณีศึกษาท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้างกลาง จังหวัดนครราชสีมา*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. เอกสารการประชุมโครงการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 วันที่ 28 มกราคม 2554 ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นันทพร ศรีวิไล, ปิยกนิษฐา โชติวนิช และจาดรงค์ ศรีวังสุวรรณ. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยว จังหวัดนครพนม. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 6(2), 91-106.
- น้ำฝน จันทน์นวล. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 6(2), 53-60.
- นิรันดร์ ทัพไชย. (2550). *กลยุทธ์การตลาดในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
- ศิริรัตน์ หอมมาน. (2547). *ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำ. (2557). *โครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ*. สืบค้น 16 กันยายน 2558, จาก <http://www.dwr.go.th/news/2/news-2-0-24124.html>
- สกุล จริยาแจ่มสิทธิ์และประสพชัย พลสนนท์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 10(1), 105-114.
- สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 (เชียงใหม่). (2557). *โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ*. สืบค้น 16 กันยายน 2558, จาก <http://www.fca16.com/newblog/blog.php?id=royalproject187>.
- แสงเดือน รตินธร. (2555). ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวจีนในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในประเทศไทย. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 18(2), 84-104.
- อรอนงค์ ฤชาฤทธิ. (2545). *ศักยภาพของตำบลลัมปทวนในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อาร์ม นาครทรรพและสุรัชย์ จันทร์จรัส. (2556). ระยะเวลาการพำนักรและการกลับมาท่องเที่ยวในเชียงตาน. *วารสารเศรษฐศาสตร์ประยุกต์*, 20(2), 23-36.